

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 381/06-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. júla 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti RNDr. K. S., K., a Ing. N. Ď., K., obe zastúpené advokátom JUDr. M. S., K., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 212/03 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo RNDr. K. S. a Ing. N. Ď. na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 212/03 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 212/03 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

3. RNDr. K. S. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 22 000 Sk (slovom dvadsaťdva tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Ing. N. Ď. p r i z n á v a primerané finančné zadosťučinenie v sume 22 000 Sk (slovom dvadsaťdva tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice I povinný v y p l a t i ť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý uhradiť RNDr. K. S. a Ing. N. Ď. trovy právneho zastúpenia v sume 11 176,50 Sk (slovom jedenásťtisícstosedemdesiatšesť slovenských korún a päťdesiat halierov) na účet ich právneho zástupcu advokáta JUDr. M. S., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. II. ÚS 381/06 z 9. novembra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť RNDr. K. S. a Ing. N. Ď. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 212/03.

Sťažovateľky uviedli, že žalobou podanou okresnému súdu 11. júla 2003 si uplatnili platový nárok podľa § 15 a nasl. zákona č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov, žalovali zamestnávateľa pre porušenie zákazu diskriminácie podľa § 13 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonníka práce v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákonník práce“) a žiadali náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 5 Zákonníka práce.

Podľa sťažovateľiek *„V tomto prípade ide o nekomplikovanú vec, ktorú bolo nutné posúdiť a rozhodnúť v zmysle príslušných ustanovení Zákonníka práce č. 311/2001 Z. z. a Zákona o verejnej službe č. 313/2001. V konaní pod č. 20 C/212/2003 súd vôbec nekonal plynulo aj keď vec právne ale ani fakticky zložitá nebola a nebola zložitá ani povaha prejednávanej veci ...“*.

Sťažovateľky na základe uvedeného navrhli, aby ústavný súd rozhodol, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 20C 212/03 porušil ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov, zaviazal ho uhradiť im primerané finančné zadost'učinenie každej v sume 22 000 Sk a trovy právneho zastúpenia v sume 11 176,48 Sk. Právny zástupca sťažovateľiek v podaní z 19. marca 2007 uviedol: *„Na základe skutočnosti, že Okresný súd Košice I vytýčil dňa 27. 11. 2006 vo veci termín pojednávania na deň 27. 04. 2007 sťažovateľky prostredníctvom svojho právneho zástupcu berú čiastočne späť svoj návrh na rozhodnutie vo veci v článku VIII. bod 3, v ktorom sa Okresnému súdu Košice I prikazuje, aby v konaní vedenom pod č. 20 C 212/03 konal bez zbytočných prieťahov.“*

Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr 2388/06 z 12. decembra 2006 vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedom, v ktorom okrem iného uvádza: *„Od podania žaloby, t. j. od 11. 7. 2003 až doposiaľ súd vo veci meritórne nekonal. K prieťahom v konaní došlo predovšetkým v dôsledku niekoľkých zmien v osobe vybavujúceho sudcu.“* Predseda okresného súdu ďalej uviedol, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Právny zástupca sťažovateľiek v samotnej sťažnosti doručenej ústavnému súdu 30. októbra 2006 a tiež aj v stanovisku k vyjadreniu okresného súdu z 19. marca 2007 vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažnosť na konanie v tejto veci pôvodne predbežne prerokoval a prijal na ďalšie konanie II. senát ústavného súdu. Na základe Rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2007 bola vec pridelená ... sudcovi spravodajcovi, ktorý je členom III. senátu. Z tohto dôvodu vo veci samej konal a rozhodoval III. senát ústavného súdu v zložení, ako je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

Zo spisu okresného súdu ústavný súd zistil nasledovný priebeh konania:

Dňa 11. júla 2003 podali sťažovateľky okresnému súdu žalobu.

Okresný súd 3. septembra 2003 vyzval sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku.

Sťažovateľky 9. septembra 2003 zaplatili súdne poplatky.

Okresný súd 25. septembra 2003 zaslal návrh na vyjadrenie odporcovi.

Odporca 17. októbra 2003 podal okresnému súdu vyjadrenie.

Okresný súd 4. novembra 2003 zaslal vyjadrenie odporcu právnomu zástupcovi sťažovateľiek.

Právny zástupca sťažovateľiek 5. decembra 2003 podal okresnému súdu procesné stanovisko vo veci.

Okresný súd 10. marca 2004 vyzval sťažovateľky na doplatenie súdneho poplatku.

Sťažovateľky 22. marca 2004 doplatili súdne poplatky.

Okresný súd 19. augusta 2004 nariadil pojednávanie na 2. november 2004.

Dňa 2. novembra 2004 sa konalo pojednávanie vo veci (prítomné sťažovateľky a právny zástupca, odporca neprítomný), ktoré bolo odročené na neurčito za účelom pripustenia do konania ďalších žalovaných – v 2. a 3. rade.

Okresný súd 29. novembra 2004 zaslal žalobu na vyjadrenie žalovaným v 2. a 3. rade.

Dňa 12. septembra 2005 oznámil zákonný sudca predsedovi okresného súdu skutočnosti, pre ktoré je vylúčený.

Predseda okresného súdu 19. septembra 2005 vydal opatrenie, ktorým súhlasí s pridelením veci inému sudcovi podľa rozvrhu práce na rok 2005.

Dňa 19. septembra 2005 bol spis pridelený inému zákonnému sudcovi, ktorý oznámil predsedovi okresného súdu skutočnosti, pre ktoré je vylúčený.

Predseda okresného súdu opatrením z 21. septembra 2005 súhlasil s pridelením veci inému sudcovi podľa rozvrhu práce na rok 2005. Vec bola 21. septembra 2005 pridelená inému zákonnému sudcovi.

Okresný súd 28. septembra 2005 vyzval žalovaných v 2. a 3. rade na predloženie vyjadrenia k žalobe.

Dňa 10. októbra 2005 podal okresnému súdu vyjadrenie žalovaný v 2. rade.

Žalovaný v 3. rade podal vyjadrenie k žalobe 10. októbra 2005.

Okresný súd 28. novembra 2005 zaslal kópie vyjadrení žalovaných právnomu zástupcovi sťažovateľiek.

Dňa 25. mája 2006 bola vec opäť pridelená inému zákonnému sudcovi.

Okresný súd 27. novembra 2006 nariadil pojednávanie na 27. apríl 2007.

Pojednávanie uskutočnené 27. apríla 2007 bolo odročené na 21. september 2007.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľky sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne

prerokovala bez zbytočných prietáhov ..., a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (napr. IV. ÚS 59/03), pričom „tento účel možno dosiahnuť zásadne až právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná“ (I. ÚS 76/03, II. ÚS 157/02). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (napr. III. ÚS 127/03). Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (m. m. IV. ÚS 232/03).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je platový nárok sťažovateľiek, porušenie zákazu diskriminácie a náhrada nemajetkovej ujmy sťažovateľiek. Vec nie je skutkovo ani právne zložitá, ide o pracovno-právnu agendu, ktorá tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov.

2. Správanie sťažovateľiek ako účastníčok konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným prietáhom.

Pri hodnotení postupu podľa tohto kritéria ústavný súd poznamenáva, že sťažovateľky boli v konaní aktívne, postupovali v ňom jednotne, od začiatku sú zastúpené advokátom, ktorý vo veci vyvinul iniciatívu aj na uzavretie mimosúdnej dohody s nástupníckou organizáciou a sťažovateľky zastupuje aj v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil žiadnu okolnosť v správaní sťažovateľiek, ktorou by prispeli k zbytočným prieťahom v konaní. Sťažovateľky na postup okresného súdu spôsobujúci prieťahy v konaní upozornili sťažnosťou z 18. júla 2006.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných prieťahov hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu namietaných práv, ústavný súd zistil, že okresný súd bol v určitých obdobiach nečinný, pričom plynulému prerokovaniu danej veci nebránila žiadna zákonná prekážka.

Ústavný súd zistil, že okresný súd bol nečinný od 22. marca 2004, keď sťažovateľky doplatili súdne poplatky, do 19. augusta 2004, keď bolo okresným súdom nariadené pojednávanie na 2. november 2004 (nečinnosť päť mesiacov), a od 28. novembra 2005, keď okresný súd zaslal vyjadrenia žalovaných v 2. a 3 rade právneho zástupcovi sťažovateľiek, až do 27. novembra 2006, keď okresný súd určil termín pojednávania vo veci na 27. apríl 2007 (nečinnosť dvanásť mesiacov). Počas tejto doby okresný súd nevykonal žiadny úkon, ktorý by účinne smeroval k meritórnemu posúdeniu a rozhodnutiu vo veci. Spolu takto zbytočné prieťahy v konaní predstavujú jeden rok a päť mesiacov.

Takýto postup okresného súdu nemôže ospravedlniť fakt, ktorý uviedol vo svojom vyjadrení predseda okresného súdu, a to, že v predmetnom konaní sa dosiaľ vystriedalo šesť zákonných sudcov.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 212/03 došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľiek na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľiek podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresného súdu, aby vo veci konal a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovateľky domáhajúce sa rozhodnutia súdu vo veci. Z uvedeného dôvodu a v záujme zavŕšenia procesu ochrany ústavnosti v tomto prípade ústavný súd neprihliadol na podanie právneho zástupcu sťažovateľiek z 19. marca 2007, v ktorom oznámil čiastočné späťvzatie návrhu na rozhodnutie vo veci v časti, v ktorej sa okresnému súdu prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľky v sťažnosti žiadali priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 22 000 Sk pre každú z nich.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 20 C 212/03 a berúc do úvahy svoju viazanosť petitom návrhu podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ako aj konkrétne okolnosti prípadu, ústavný súd považoval priznanie sumy 22 000 Sk pre každú zo sťažovateľiek za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, a preto ústavný súd v tejto časti návrhu sťažovateľiek vyhovel (bod 3 a 4 výroku).

Ústavný súd rozhodol napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľiek, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. S. v konaní pred ústavným súdom. Sťažovateľky žiadali uhradiť trovy svojho právneho zastupovania v sume 11 176,48 Sk podľa vyčíslenia advokáta.

Ústavný súd priznal trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby pre každú sťažovateľku, spolu štyri úkony a štyrikrát režijný paušál ($4 \times 2\,730 - 20\% + 4 \times 164 = 9\,392$ Sk) a 19 % DPH vo výške 1 784,50 Sk (zaokrúhlenej podľa § 26 ods. 3 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov), celkovo v sume 11 176,50 Sk v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia v sume 11 176,50 Sk je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľiek (§ 31a zákona o ústavnom súde

v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) v lehote do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2007